

**ცეცხლოვანი
ფლამენკო**

12 ოქტომბერი -
ესპანური ეროვნული
დღესასწაული

**ჩეპპელის
პატი
ტურიას
გულახლილობა**

**306
არიან
მსაკულტური**

B3

B5

B7

რეპორტაჟი

ამ მთასა და იმ ბარს იქით...

ჩრდილოეთ ოსეთიდან თრუსოს ხეობაში გადმოსულ ოსებს უკან დაბრუნების ნებას არ აძლევენ

თრუსოს ხეობაში უკვე აღარავის ახსოებს, თუ როდის და საიდან გაჩნდა იქ რამდენიმე ისური სოფელი. მათ პრინციპული მნიშვნელობა იც აქცი. იქ მოსახლეობა და ქართველების ერთმანეთთან გასაყოფი არასოდება ქერძორი პერიოდი. ზემო და ქვემო ოქროუბინ ისებისა და ქართველების კათოლიმზობრუნობის და სახალხო დამოუმატების სიმაღლიდ გამოდგენა. ამავე დროს, რომ არა ისების ებ 25-30 კომლი, ხობა მოსახლეობისგან დაკავშირდებოდა. თებერი თრუსოში ყოველ ზაფხულს სიხარულით ჩამოძინა. ერთადერთ პრობლემას აქ რუსული საზღვარი წარმოადგენს: საქართველოს გამოსულ ის მოქალაქეებს რუსი მესაზღვრეები წელს რუსეთში დაბრუნების ნებას აღავ აძლევენ.

გამოითა გახსაიდა
მაფი სერებრიაკვა

რა საიდავ - ეს ჩემი სამშობლოა, ბაბუ-აჩემი აქ დაიპადა, ბაბუს ბაბუაც..."

5-6 ისური სოფლის მოსახლეობა ძირითადად მესაქონლეობით ცხოვრობს.

ზამთარში, როდესაც ისინი კვლავ ვლადი-ყავაზში პარტედებიან, საქონელს იქვე შეცხოვებ მოხევებს უტოვენ. სასაც-ლოდ კი მოგაბულ პირუტყეს აძლევენ.

სოფლის მოსახლეობის თითოების პირველ-

ველყოფილ პირიბები ცხოვრობს, არ აქვთ ელექტროენერგია, ბუნებრვართ

გამთარში ცხოვრება ძალზედ ძნელია.

მნიშვნელოვანი, რომ თრუსოში ჩამოსუ-

ლი ისების უმატესობა ქართულად ლაპა-რაკიას, ისინი იქვე მდებარე ქართულ ეპ-

ლესიას უყლიან: "ეს მაცხარის (სე ებ-ახან მაცხოვრის ეკლესიას) ეკლესიაა.

ჩვენ მაცხოვრის გართ, როგორც ქა-

როველები, მარიამიაზე დავდივართ

ეკლესიამ" - მაგრა სულიერ აზავია.

თუ ქართულ-რუსულ საზღვარზე და-

ძალულობა არ ვარისუბან და რუსეთმა სა-

კუთარ მოქალაქეებს სამშობლოში დაბრუ-

ნების ნებარივა არ მისცა, თრუსოში მყოფ

ისების იქვე მოუწევთ გამოზამთრება. ამის-

თვის ისინი მნიშვნელ არ არიან. მთა დაბარებე-

ას კერძორი მობრუნებით არავინ აპირებს. კიდევ

დაბრუნდებით თუ არ საქართველოში მა-

თი შეილები ან ნათესავები - არავინ იცის.

თუ აქ ისური სოფლები დაცალა, ხელია

ერთ დიდ ნასახლარად იქცევა. თუმცა, პო-

ლიტიკისას მაღალ ექლონებში ურიალო

მოქალაქეების სურვილას და ტკივილს,

ჩვენი შეილებიც სულ აქ იცხოვრე-

ბდების ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ - ამბობს თავის ერთობლივ 75 წლის

ოთავა ეკატერინე ბერიოზოვა - რამდენჯერ-

ჩვენ -

X-პრაგმატიკული სისტემის გამოყენება - კოსმოსური ტურიზმის წრაფი

მარცხნიდან: რიჩარდ ბრენსონი, ბერტ რუტანი და პოლ ალენი

1927 წელს მფურინავდა ჩარლზ როველი კოსმოსური ხომალდი) კონ-ზედაპირიდან 100 კილომეტრის სი-თვითმფურინავის სტარტიდან პროექტის დასაზინანს ებლად თი-“სქელდ კომპოზიტი

რველი კოსმოსური ხომალდი) კონკურს X-პრაიზ-ის პირობა შეასრულა - ორკვირიან ინტერვალში მეორედაც აიყვანია ადამიანი დასახულ სიმაღლეზე. კონკურსი, რომლის ვადაც 2005 წლის პირველ დღეს ინჟირბოდა, შედგა. შედგა და იმავდროულად, დასაპამი მიეცა კოსმოსურ ტურიზმს, რომელიც, დღეს თუ მაინც არარეალობად მოჩანს, რამდენიმე წელინაში ჩეცულებრივ საქმიანობად გადაიცევა და ვინ იცის, იქნება ამ პუბლიკაციის წამკითხველთაგან ზოგიერთი ოდესმე „საბაზულის“. მაგრამ არ არის არა მარტივი მიზანი, რომ კოსმოსური ხომალდი 109.1 კოლომეტრის სიმაღლეზე მდე აფრინდა. ეს კი თითქმის ორი კილომეტრით მეტია, ვიდრე ძველი რეკორდი, რომელიც 1963 წელს, საცდელ ფრთისან რაკეტა X-15-ით დამყარდა. მაშინ დაძლეულ იქნა სარეკორდო სიმაღლე - 107.9 კმ.

“სპეისშიგვანის” მგზავრობასაც ეღლირსოს.

პირველი საკონკურსო გაფრენა 29 სექტემბერს განხორციელდა კალიფორნიის შტატის მოხავეს უდანოში მდებარე აეროდრომიდან, რომელიც არცთუ დიდი ხნის წინ გადაკეთდა კოსმოდრომად. “სპეისშიგვანის” პილოტობის პატივი ერგო ყოფილ სამხედრო პილოტ მაიკ მელვილს, ვინც მანამდე უკვე ნამყოფი იყო კოსმოსის ზღვარზე - ივნისის სატესტო გაფრენისას ცოტა დააკლდა საკონკურსო სიმაღლეზე ასვლამდე.

პირველი საკონკურსო გაფრენისას, მზიდ თვითმფრინავ „უაით

თუმცა, საბოლოო დანართის შემდეგ კო-
სმოსურმა ხომალდმა, ყველასათვ-
ის მოულოდნელად, საკუთარი ღე-
რძის ირგვლივ ორმოცამდე ბრუნი,
იგივე მარყუჟი გააკეთა, თუმცა ამ-
ით თავისი მგზავრისთვის ხიფათი
არ შეუქმნია. გამოცდილმა პილოტ-
მა ადვილად დაიმორჩილა მცირე
ზომის რაკეტა-პლანერი და დასახ-
ულ მიზანს მისწვდა - დედამინის

თვითმფრინავის სტარტიდან
ნახევარი საათის შემდეგ, მის პილ-
ონს „სპეისშიპანი“ მოსწყდა და
თოთქმის იმავდროულად, პილოტ-
მა სარაკეტო ძრავი ჩართო. 97 წამ-
ის განმავლობაში. ხომალდი ვერ-
ტიკალურად, ამჟერად ყოველგვა-
რი მარყუფის გარეშე მიფრინავდა
მიზნისკენ და საბოლოოდ, 112 კი-
ლომეტრის უწია.

„სიამაყით შემძილია განვაცხა-
დო, რომ მიზანი მიღწეულია – „სპე-
ისშიპანია“ შეასრულა კონკურსის
პირობა, ორჯერ მიაღწია კოსმოსის
ზღვარს და „ანსარი X-პრაიზის“
მთავარ ჯილდოს, ათ მილიონ დო-
ლარს დაუუფლა. მთავარი კი ისაა,
რომ კაცობრიობამ 40-წლოვანი
ოცნება რეალობად აქცია. დღევან-
დელი დღე კოსმოსის ეპოქის ხანა-
ში გადატრიალების, რევოლუციის
დასაწყისია. დღეიდან იწყება კოს-
მოსური ტურიზმის ერა“, - განა-
ცხადა სპეციალურ პრესკონფერე-
ნციაზე დიამანტისმა.

პროექტის დასაფინანსებლად თი-
თქმის 20 მილიონი დოლარი გაიღო.
კონკურსი დასრულდა, მაგრამ
მისი მონანილე 26 გუნდი მუშაობის
შეწყვეტას არ აპირებს. ჯერ ერთი,
მათ თავიანთი პროექტების შუა
გზაზე მიტოვება არ სურთ. მეორ-
ეც, ზოგრეთს, მაგალითად, კანად-
ელ კონსტრუქტორთა ჯგუფს სა-
ხელად „და ვინჩი პროჯექტი“, უკვე
პრაქტიკულად მომზადებული აქვს
კოსმოსური ხომალდი „უაილდ ფა-
იერი“, რომლის პირველი საკონკუ-
რსო გაფრენა 4 ოქტომბრისთვის
იყო დაგევმილი, მაგრამ ტექნიკუ-
რი პრაბლემების გამო გაუკვევე-
ლი ვადით გადაიდა. ამ მონანილე-
თა მიზანი ახლა ისაა, რომ სახელი
გაითქვან თავიანთი პროექტების
განხორციელებით, რასაც კოსმოს-
ურ ტურიზმი ჩართვა მოჰყვება,
ამ საქმეს კი ნებების განმავლობაში
მილიარდობით დოლარის მოგების
მოტანა შეუძლია.

თანაც, მომავალი ნლიდან

“კოსმოსიდან ჩევრი პლანეტა ულამაზესი სანახავია. აქ განსაკუთრებული გრძნობა გეუფლება, რომლის სიტყვებით გადმოცემაც შეუძლებელია. მათ განსაცდელად კოსმოსში ასვლაა საჭირო”, - ეს სიტყვები კი ბინის ეკუთვნის.

“საოცარია, მაგრამ კიდევ რამდენიმე წელი და, სტარტს აიღებს კოსმოსური ტურიზმი, რომელიც ამ საქმეში ჩართულ ადამიანებს და კომპანიებს ბევრ დაუვიწყარ წუთს, დიდ მოგებას ვპირდება. მოუთმენლად ველი იმ დროს, როცა კოსმოსში პირველ ტურისტებს გავაგზანით”, - განაცხადა ალენმა, ვინც სტარტს აიღებს X-ტრაიზის თასის გათამაშება. პირველი ტურინი 2005 წლის ზაფხულში ჩატარდება და ათ დღეს გასტან. მასში რამდენები ნომინაციაში გათამაშდება სოლიდური პრიზები. ნინასწარი ვარაუდით, საერთო საპრიზო ფონდი ოცი მილიონი დოლარი იქნება.

და კიდევ, ბრიტანელმა მუსლიმილიონერმა, კონგლომერატ “ვირჯინის” მფლობელმა და სახელმოვანმა მოგზაურმა, სერ რიჩარდ ბრენსონმა სპეციალურად კოსმოსური ტურიზმის საქმის წამოსაწყებად, ჩამოაყალიბა ახალი კომპანია “ვირჯინ ელექტრიკ”, რომელიც

“სქელდ კომპოზიტსისგან” ხუთ
ცალ კოსმოსურ ხომალდს შეიძენს.
ეს ხომალდები “სპეისშიცვანის”
მსგავსი იქნება, ოღონდ ხუთი
მგზავრის გადაყვანას შეძლებს და
უფრო ხანგრძლივი ფრენებისთვის
იქნება განკუთვნილი. ბუნებრივია,
თუ ბრესონის საქმე წინ წავა, მას
მიმდევრები გამოიჩინდებიან და
კოსმოსური ხომალდების სხვა და-
მამზადებლებს დაუწყებენ ძებნას.

ბრესონი აცხადებს, რომ დაახ-
ლოებით 2007 წლის ბოლოზეან დაი-
წყებს კოსმოსში ტურისტების გაგ-
ზავნას და საქმიანობის დაწყებიდ-
ან ხუთი წლის განმავლობაში, სამ-
სახურს დაახლოებით 3000 ადამი-
ანს გაუწევს - მისი სიტყვებით რომ
ვთქვათ, ამ ხუთ წლითადში კაცო-
ბრიობას სამი ათასით მეტი ასტ-
რონავტი მოევლინება.

ფასს არ იკითხავთ? - შესაბამისი სი სურვილი და დაახლოებით 208000 დოლარი, სულ ეს არის საკმარისი იმისათვის, რომ თავგადასავლების და მძაფრი შეგრძნებების მოყვარულმა ადამიანმა უწონადობის მდგომარეობაში რამდენიმე წელი დაჰყოს.

მთავარი კი ისაა, რომ ბრენსონმა პირობა დადო - კოსმოსური ტურიზმიდან მიღებულ მოგებას ახალი პროექტების შემუშავებასა და განხორციელებას მოვახმარო. ეს პროექტები კოსმოსური ტრანსპორტირების სისტემებს, ორბიტალურ მოგზაურობას, ჩვენი პლანეტის ორბიტაზე სასტუმროს შექმნას და, მოგვიანებით, მთვარეზე ბაზის შექმნას ითვალისწინებს...

მეგატანკერ „ნოვ გევის“ ზალვით ნავთონასაბაზოს შესვენება მუცელია

ამ კოლოსის ისტორია 1976 წელს, იაპონიაში, კომპანია “სუმიტომო ჰევი ინდასტრიზის” გემთსა-შენში დაიწყო. სწორედ იქ დაიბადა მსოფლიოში ყველაზე დიდი ნავთობქარი, რომელსაც მშენებლობის დასრულების მომენტში სახელიც არ ჰქონდა და სანარმოო ნომრით (1016) აღინიშნობოდა.

ნელებმაც გემი შუაზე გადაჭრეს, დამატებითი სექციები ჩააკერეს და მისი ტეირთამნებობაც 564 ათას ტონამდე გაზარდეს, რაც თითქმის 658 ათას კუბურ მეტრ ნავთობის ტოლფასია. სამუშაოები თითქმის სამი წელი გრძელდებოდა, 1981 წლის ბოლოს კი გემი კვლავ შეუდგა მუშაობას.

ტანკერი იმდენად დიდია, რომ მის გებძანზე თავისუფლად დაეტეოდა მსოფლიოს ერთ-ერთი უდიდესი შენობა, ნიუ იორკის სიამაყე “ემპაირ სტეიტ ბილდინგი”. თუმცა, ხომალდის დაზიშნულება ნავთობის გადაზიდვა - ერთ ჯერზე მისა საშუალებით 195 მილიონი დოლარის ღირებულების “შავი ოქროს” გადატანაა შესაძლებელი. დაბადების დღიდან მოყოლებული იაპონურ კომპანიას მეგატანკერის დამზადება ბერძნულმა კომპანიამ შეუკვეთა), მან რამდენიმე მფლობელი გამოიცვალა და დღეისათვის უკვე მეოთხე სახელით მოიხსენიება.

ერთხელ იგი ერაყელმა მფრინავმა ჰმა ჰერი-მინის ტიპის რაკეტითაც დააზიანა, ერთხელ კი, მორიგმა მფლობელმა, გემის ისედაც კოლო-სალური მოცულობა რომ ეცოტავა, მისი რეკონსტრუირება და გაზრდა მოინდომა და... გემი შუაზე გადაჭრეს და ახალი სეგმენტის ჩაკერების შემდეგ, კვლავ შეადუღეს.

თავიდან ტანკერის ტვირთამნობა 480 ათასა ტონა იყო (თანა- და ოკეანის ზედაპირსაც სულ რამდენიმე მეტრი აშორებს. “ტიტანიკი” და მასზე გაცილებით დიდი თანამედროვე სამგზავრო ლაინერებიც, ამ ტანკერთან პატარა სათამაშებიცით ჩანან.

ამ სუპერკოლოსს ემსახურება 50 ათასი ცხენის ძალის საერთო სიმძლავრის მქონე ტურბინები, რომელთა საშუალებითაც, ტანკერის მაღალმაღარი სიჩქარაზე 13 კანდეს

ხეობა 480 ათასი ტონა იყო (თანა-
მედროვე სუპერტანკერების ტვირ-
თამწეობა 280 ათას ტონამდეგ) და
ამ ზომისამ, თითქმის სამი წელი
იმსახურა, რის შემდეგაც პატრონი
გამოიკვალა, ვინც „სუმიტომო ჰე-
ვი ინდასტრიზებ“ ტანკერის კიდევ
უფრო გადიდება შეუკვეთა. იაპო-

ძაქსიძალური სიჩქარე 13 კვანძს
(დაახლოებით 24 კმ/სთ-ა) აღწევს.
ეს საკმაოდ დიდი სიჩქარეა, თუ გა-
ვითვალისწინებთ, რომ მთლიანად
დატვირთულ გემს გაჩერებისთვის
ათ მილზე მეტის (16 კილომეტრზე
მეტი) გავლა უნდევს. საინტერესოა
ისიც, რომ ამ ჯაბახანას ეკიპაჟი

სულ 40 წევრს ითვლის.

ასეთი კოლონსაბური ზომისა და ტევადობის ტანკერით საწვავის გადატანა გაცილებით იაფი ჯდება (ტონა ნავთობზე გათვლით), თუმცა პრობლემებიც საკმაოდაა და თანაც, მნიშვნელოვანი. მაგალით-

ად, ტანკერის მიღებასა და მომსახურებას ყველა პორტი ვერ ახერხებს. თავისი ზომების მიუხდავად, ტანკერს ბევრ პორტში შეუძლია შესვლა და დატვირთვა, მაგრამ საქმე უსაფრთხოების უზრუნველყოფაშია - პრობლემას წარმოადგენს გემის მანევრირება. გარდა ამისა, დატვირთულს, მას არ შეუძლია ლა მანშე, სუეცსა და პანამაზე გავლა. ამ გიგანტის სამუხრაუჭე მანძილი 16.2 კილომეტრს, მოხვევის დიამეტრი კი 3.7 კილომეტრს შეადგენს. მოკლედ, რაღა შენიშვნალ დოკები მორიცხოზაცადა გაიარა და თანამედროვე პარატურით აღიჭურვა, რის შემდეგაც ეგრეთ წოდებულ "მცურავ ნავთობსაცავად" გადაკეთდა. დღეს "ნოკ ნევისის" ნორვეგიული ბიზნეს-მენები უწევენ ექსპლუატაციას და იგი ყატარის წყლებში დაცურავს.

